

Seat No.	
---------------------	--

**B.A. (Part - III) (Semester - V) (CBCS) Examination,
October - 2023**

**ENGLISH (AECC) (Paper - E)
English for Communication
Sub. Code : 75502/79575**

Day and Date : Saturday, 28 - 10 - 2023

Total Marks : 40

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

Instructions :   1) All questions are compulsory.
                      2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Rewrite the following sentences by choosing the correct alternatives given below. [3]

- i) The candidate who came in silk suit was considered a _____ and therefore rejected.
  - a) dandy
  - b) trendy
  - c) candy
  - d) handy
- ii) _____ was absent for the lottery.
  - a) Janey
  - b) Horace
  - c) Jack
  - d) Dunbar
- iii) A little child tosses _____ on the court yard grass.
  - a) coins
  - b) food grains
  - c) rice-grains
  - d) wheat-grains

B) Answer the following questions in one word or phrase or sentence each. [3]

- i) Which city does the story "After Twenty Years" take place in?
- ii) Name the river on which the poet's town 'Barisal' is situated?
- iii) Who remains alone and friendless on this cold, bleak earth?

Q2) A) Answer the following questions in 3-4 sentences each. (Any 2) [4]

- i) How did children participate in the event of the lottery?
- ii) How does Bob describe his friend Jimmy Wells?
- iii) What does the poet Dr. A. P. J. Abdul Kalam think as a young citizen of India?

B) Write a Short Note on the following in about 7-8 sentences. (Any 1) [4]

- i) The ritual of lottery
- ii) Jibanananda Das's love for the United Bengal

C) Give antonyms for the following words. [2]

- i) fool X _____
- ii) forget X _____

Q3) A) Answer the following questions. [8]

- i) Imagine that you are going to attend an interview for the post of an Assistant Professor in a reputed college. You have necessary qualifications. Write the interview in dialogue form.

OR

- ii) You have been invited for an interview by the Ghatage-Patil Industries Pvt. Ltd. for the post of a Welfare Officer. You have M.S.W. degree and have good knowledge of computer. Writer the interview in dialogue form.

B) Do as directed and rewrite the sentences. (Any Eight) [8]

- i) _____ means arrangement of flowers that is usually given as a present. (Bouquet/Orchard)
- ii) The _____ freely wandered in the jungle (dear/deer)
- iii) Heena is a very charming actress. (Identify the underlined phrase)
- iv) He work in the factory every day. (Use Simple Present Tense Correctly)

- v) Nisha is reading the poem. (Change the Voice)
- vi) It is a very beautiful scene. (Make it exclamatory sentence)
- vii) Rajnandini is a most beautiful girl in the class. (Use appropriate Degree of Comparison)
- viii) Amruta is a dancer. She is a singer as well. (Use ‘Not only-but also’)
- ix) No sooner had Madhav finished one project, than he undertook another. (Use ‘as soon as’)
- x) geeta is a strong confident and clever girl (Use proper punctuation marks)

Q4) i) Gurukul Educational Institute, Kolhapur needs a secondary school teacher having B. Ed degree with good communication skills in Marathi, Hindi and English. The job also requires computer knowledge. Write a letter of application. **[8]**

OR

- ii) Write an essay on the topic ‘Superstitions in Society’.

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2023
HISTORY**DSE-E61 : Early India (From Beginning to 4th CBC) (Special Paper - VII)**
Sub. Code : 75556/79626**Day and Date : Wednesday, 25 - 10 - 2023****Total Marks : 40****Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.****Instructions :**
1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.**Q1) Fill in the blanks by choosing appropriate alternatives given below: [5]**

- a) Agriculture was invented during _____ period.
i) Paleolithic   ii) Mesolithic
iii) Neolithic   iv) None of these
- b) The Harappan civilization was discovered in _____.
i) 1901   ii) 1921
iii) 1935   iv) 1942
- c) Upanishads are books on _____.
i) Politics   ii) Medicine
iii) Social life   iv) Philosophy
- d) Buddha attained Mahaparinirvana at _____.
i) Kushinagar   ii) Rajagriha
iii) Kapilavastu   iv) Pavapuri
- e) The Harappan civilization belongs to _____.
i) Pre-historic   ii) Proto-historic
iii) Historical period   iv) Post-historic

Q2) Write short notes (Any Three) :**[15]**

- a) Mesolithic Rock-cave art
- b) Gautam Buddha
- c) Arthashastra of Kautilya
- d) Vaidic literature
- e) Mauryan art

Q3) Answer in detail the following questions (Any Two) :**[20]**

- a) Give information on the social life in Vedic Period.
- b) Explain the work of Vardhaman Mahavir.
- c) Write information about the Ashoka'a Dhamma.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाढ्या जागा भरा.**[5]**

- अ) शेतीचा शोध ..... काळात लागला.
i) पुराशमयुग	ii) मध्याशमयुग
iii) नवाशमयुग	iv) यापैकी नाही
- ब) हडप्पा संस्कृतीचा शोध ..... मध्ये लागला.
i) 1901	ii) 1921
iii) 1935	iv) 1942
- क) उपनिषदे ही ..... पुस्तके आहेत.
i) राजकारण	ii) औषध
iii) सामाजिक जीवन	iv) तत्त्वज्ञान

ड) बुद्धांना महापरिनिर्वाण ..... येथे प्राप्त झाले.

i) कुशीनगर	ii) राजगृह
iii) कपिलबस्तु	iv) पावपुरी
- इ) हड्ड्या संस्कृती ..... आहे.
i) पूर्व-ऐतिहासिक	ii) आद्य-ऐतिहासिक
iii) ऐतिहासिक कालखंड	iv) उत्तर-ऐतिहासिक

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) मध्याशमयुगीन गुहाचित्रकला
- ब) गौतम बुद्ध
- क) कौटिल्याचे अर्थशास्त्र
- ड) वैदिक साहित्य
- इ) मौर्यकालीन कला

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) वैदिक काळातील समाजजीवनाची माहिती द्या.
- ब) वर्धमान महावीर यांचे कार्य स्पष्ट करा.
- क) अशोकाच्या धम्माची माहिती लिहा.

Seat No.	
-------------	--

B.A. (Part-III) (Semester - V) Examination, October - 2023
HISTORY

DSE-E62 : History of Medieval India (1206 - 1256 A.D.)
(Special Paper - VIII)
Sub. Code : 75557/79627

Day and Date : Thursday, 26- 10- 2023

Total Marks : 40

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions :
1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Fill in the blanks by choosing appropriate alternatives given below. [5]

- a) _____ wrote the book 'Rehala of India'.
i) Marco Polo   ii) Domingo peas
iii) Abdul Razak   iv) Ibn Batuta
- b) The land measuring was started by sultan _____.
i) Allauddin Khilaji   ii) Altamash
iii) Muhammad-bin-Tughlaq   iv) Babar
- c) In the Sufi sect, Guru's Samadhi was called _____.
i) Bait   ii) Dargah
iii) Vajat   iv) Lahut
- d) The Khalsa Panth was founded by _____.
i) Guru Arjundev   ii) Guru Govind Singh
iii) Guru Nanak   iv) Guru Hargovind
- e) The construction of Qutub Minar completed by _____.
i) Qutbuddin Aibak   ii) Altamash
iii) Razia Begum   iv) Gayabuddin Balban

P.T.O.

Q2) Write short notes. (Any Three)**[15]**

- a) Domingo Peas
- b) Improvements made by Muhammad Gawan
- c) Foreign Trade in Vijayanagar State
- d) Guru Nanak
- e) Consequences of Bhakti movement

Q3) Answer the following questions in details. (Any Two)**[20]**

- a) Explain the importance of Tarikh-e-Firozshahi as a historical tool.
- b) Discuss the internal policies and reforms of Allauddin Khilji.
- c) Review the architecture of the Sultanate period.

मराठी रूपांतर

- सूचना :**
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.**[5]**

- अ) रेहला ऑफ इंडिया हा ग्रंथ ..... याने लिहिला.
i) मार्को पोलो	ii) डोमिंगो पेस
iii) अब्दुल रझाक	iv) इब्न बतुता
- ब) ..... सुलतानाने सर्वप्रथम जमिनीची मोजणी केली.
i) अल्लाउद्दीन खिलजी	ii) अल्तमश
iii) महमद बिन तुघलक	iv) बाबर
- क) सुफी पंथात गुरुच्या समाधी जागेस ..... म्हटले जात होते.
i) बैत	ii) दर्गा
iii) वजत	iv) लाहूत

- ड) खालसा पंथाची स्थापना ..... यांनी केली.
- i) गुरु अर्जुनदेव
  - ii) गुरु गोविंदसिंग
  - iii) गुरु गुरुनानक
  - iv) गुरु हरगोविंद
- इ) कुतुबमिनारचे बांधकाम ..... यांने पुर्ण केले.
- i) कुतुबुद्दीन ऐबक
  - ii) अल्तमश
  - iii) रझिया बेगम
  - iv) गयाबुद्दीन बल्बन

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) डोमिंगो पेस
- ब) महमंद गवान याने केलेल्या सुधारणा
- क) विजयनगर राज्यातील विदेशी व्यापार
- ड) गुरुनानक
- इ) भक्ती चलवळीचे परिणाम

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [20]

- अ) तारिख-ए-फिरोजशाही या ग्रंथाचे एक ऐतिहासिक साधन म्हणून महत्त्व सांगा.
- ब) अल्लाउद्दीन खिलजीच्या अंतर्गत धोरण व सुधारणांची चर्चा करा.
- क) सुलतानकाळातील स्थापत्यकलेचा आढावा घ्या.

Seat No.	
---------------------	--

**B.A. (Part - III) (Semester - V) (CBCS) Examination,
October - 2023**

HISTORY (Special Paper - IX)
DSE-E63 : Age of Revolutions
Sub. Code : 75558/79628

Day and Date : Friday, 27 - 10 - 2023

Total Marks : 40

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

Instructions :   1) All questions are compulsory.
                      2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Fill in the blanks by choosing appropriate alternative given below : [5]

- i) was the first emperor of the Holy Roman Empire.
  - a) Henry V
  - b) Julius Caesar
  - c) Frank King Charlemagne
  - d) Innocent III
- ii) Protestant sect was established by .....
  - a) Martin Luther
  - b) John Wycliffe
  - c) John Calvin
  - d) Ulrich
- iii) Discovered Brazil in 1500.
  - a) Pedro Campbell
  - b) Columbus
  - c) Mongolian
  - d) Vasco-da-Gama
- iv) Was the first British colony in America
  - a) Maryland
  - b) Virginia
  - c) New Jersey
  - d) Georgia
- v) In France the working class was known as -----
  - a) First Estate
  - b) Third Estate
  - c) Second Estate
  - d) Fourth Estate

Q.2) Write Short Notes : (Any three)**[15]**

- a) Martin Luther
- b) consequences of Industrial Revolution
- c) Causes of the American Revolution
- d) Boston-Tea- Party
- e) Russo

Q.3) Answer the following questions in detail. (Any two)**[20]**

- a) Discuss the causes of the Reformation Movement in the Europe.
- b) State the causes of the Industrial Revolution.
- c) Explain the political and social causes of the French Revolution.

मराठी रूपांतर

- सूचना :**
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.**[5]**

- i) ..... हा पवित्र रोमन साम्राज्याचा पहिला सप्राट होता
  - अ) हेत्री पाचवा
  - ब) जुलियस सिइर
  - क) फ्रॅकचा राजा शार्लमेन
  - ड) इनोसंट तिसरा
- ii) .....यांनी प्रोटेस्टंट पंथाची स्थापना केली होती
  - अ) मार्टिन लूथर
  - ब) जॉन वार्झिलफ
  - क) जॉन केलविन
  - ड) युलरिच
- iii) .....यांनि सन 1500 मध्ये ब्राझीलचा शोध लावला.
  - अ) पेड्रोकँवल
  - ब) कोलंबस
  - क) मंगोलीन
  - ड) वास्को-द-गामा

iv) ..... ही ब्रिटिशांची अमेरिकेतील पहिली वसाहत होती.

अ) मेरीलँड

ब) व्हर्जीनिया

क) न्यूजर्सी

ड) जॉर्जिया

v) फ्रान्समध्ये श्रमजीवी कष्टकरी वर्ग ..... या नावाने ओळखला जात असे.

अ) फर्स्ट इस्टेट

ब) थर्ड इस्टेट

क) सेकंड इस्टेट

ड) फोर्थ इस्टेट

प्र.2) टिपा लिहा (5 पैकी 3) :

[15]

अ) मार्टिन ल्युथर

ब) औद्योगिक क्रांतीचे परिणाम

क) अमेरिकन राज्यक्रांतीची कारणे

ड) बोस्टन टी पार्टी

इ) रुसो

प्र.3) प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (3 पैकी 2) :

[20]

अ) युरोपातील धर्मसुधारणा चलवलीच्या कारणांची चर्चा करा.

ब) औद्योगिक क्रांतीच्या कारणांची चर्चा करा.

क) फ्रेंच राज्यक्रांतीचे राजकीय व सामाजिक कारणे स्पष्ट करा.

त्तेत्तेत्ते

Seat No.	
----------	--

**B.A. (Part - III) (Semester - V) (CBCS) Examination,
October - 2023**

HISTORY (Special Paper - X)

**DSE-E-64 : Political History of the Maratha's
Sub. Code : 75559/79629**

Day and Date : Monday, 30 - 10 - 2023

Total Marks : 40

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Fill in the blanks by choosing appropriate alternatives given below :

[5]

- i) Maharani Tarabai built the second throne of the Marathas at _____.
  - a) Pune
  - b) Satara
  - c) Kolhapur
  - d) Sangli
- ii) Raghaji Bhosale's _____ was his field of work
  - a) Bengal
  - b) Kolhapur
  - c) Awadh
  - d) Punjab
- iii) Mahaji Shinde was given the title of Vakil E Mutalik by the Mughal Emperor _____.
  - a) Bahadur Shah
  - b) Shahaalam
  - c) Jahangir
  - d) Aurangzeb
- iv) In the history of Marathas, _____ is known as Ardha Shahana.
  - a) Nana Phadnis
  - b) Vitthal Sundar
  - c) Sakharambapu
  - d) Yamaji Damji
- v) _____ was the capital of Yashwantrao Holkar.
  - a) Indore
  - b) Maheshwar
  - c) Baroda
  - d) Bengal

Q2) Write short notes (any three) :**[15]**

- a) Treaty of Warna
- b) The reasons for the defeat of the Marathas in the third battle of Panipat.
- c) Evaluate the Performance of Peshwa Madhavrao.
- d) Performance of Nana Phadnis
- e) Peshwa Bajirao II

Q3) Answer in detail the following Questions (any two) :**[20]**

- a) Review the Expansionist Policy of Peshwa Bajirao I.
- b) Explain the reasons for the Third Battle of Panipat.
- c) Explain the reasons for the fall of Maratha Power.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.**[5]**

- i) महाराणी ताराबाईंनी मराठ्यांची दुसरी गाढी ..... येथे निर्माण केली.
  - अ) पुणे
  - ब) सातारा
  - क) कोल्हापूर
  - ड) सांगली
- ii) रघुजी भोसले यांचे ..... हे कार्यक्षेत्र होते.
  - अ) बंगाल
  - ब) कोल्हापूर
  - क) अवध
  - ड) पंजाब
- iii) महादजी शिंदे यांना ..... या मोगल बादशहाने वकील ए मुतालिक ही पदवी दिली.
  - अ) बहादुर शहा
  - ब) शहाआलम
  - क) जहांगीर
  - ड) औरंगजेब

iv) मराठ्यांच्या इतिहासात ..... यास अर्धा शहाणा म्हणून ओळखले जाते.

अ) नाना फडणीस	ब) विठ्ठल सुंदर
क) सखारामबापू	ड) यामाजी दामजी

v) ..... ही यशवंतराव होळकरांची राजधानी होती.

अ) इंदोर	ब) महेश्वर
क) बडोदा	ड) बंगाल

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) वारणेचा तह
- ब) पानिपतच्या तिसऱ्या युद्धातील मराठ्यांच्या पराभवाची कारणे
- क) पेशवे माधवराव यांच्या कामगिरीचे मूल्यमापन
- ड) नाना फडणीस यांची मागगिरी
- इ) पेशवा बाजीराव दुसरा

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन) :

[20]

- अ) पेशवे बाजीराव पहिले यांच्या विस्तारवादी धोरणाचा आढावा घ्या.
- ब) पानिपतच्या तिसऱ्या युद्धाची कारणे सांगा.
- क) मराठा सत्तेच्या पतनाची कारणे स्पष्ट करा.

□□□

Seat No.	
---------------------	--

**B.A. (Part - III) (Semester - V) (CBCS) Examination,
October - 2023**

HISTORY (Special Paper - XI)
DSE-E65 : History It's Theory
Sub. Code : 75560/79630

Day and Date : Tuesday, 31 - 10 - 2023

Total Marks : 40

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

Instructions :   1) All questions are compulsory.
                      2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Fill in the blanks by choosing appropriate alternative given below. [5]

- i) _____ has defined 'History as the story of human freedom'.
    a) Auguste Comte   b) Karl Marx
    c) Francis Bacon   d) Akutan
- ii) There are _____ methods of Document Examination.
    a) Two   b) Three
    c) Four   d) Five
- iii) Questionnaire is an important source in _____ Historical Research.
    a) Modern   b) Medieval
    c) Ancient   d) Futuristic
- iv) Records are written down by eyewitnesses while the events are taking place are called _____ sources.
    a) Modern   b) Secondary
    c) Primary   d) Verbal
- v) A Place list is related to the _____ Element.
    a) Political   b) Geographical
    c) Social   d) Economical

Q2) Write Short notes. (Any Three)**[15]**

- a) Definitions of History
- b) Social History
- c) Bhakar
- d) Footnotes
- e) Index

Q3) Answer in detail the following Questions. (Any Two)**[20]**

- a) Explain in detail the different types of History.
- b) Write about the Primary Sources of History.
- c) Describe the Various Stages in the Process of History Writing.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.**[5]**

- i) 'इतिहास म्हणजे मानवी स्वातंत्र्याची कथा होय' अशी ..... यांनी व्याख्या केली आहे.
  - अ) अँगस्ट कॉम्प्ट
  - ब) कार्ल मार्क्स
  - क) फ्रान्सिस बेकन
  - ड) अँकटन
- ii) कागदपत्र परीक्षणाच्या ..... पद्धती आहेत.
  - अ) दोन
  - ब) तीन
  - क) चार
  - ड) पाच
- iii) ..... इतिहास संशोधनात प्रश्नावली हे महत्वाचे साधन आहे.
  - अ) आधुनिक
  - ब) मध्ययुगीन
  - क) प्राचीन
  - ड) भविष्यकालीन

iv) घटना घडत असताना प्रत्यक्षदर्शीने लिहून ठवलेल्या साधनांना ..... साधने म्हणतात.

अ) आधुनिक	ब) दुर्योग
क) प्राथमिक	ड) मौखिक

v) स्थळ सूची ..... घटकांशी संबंधित असते.

अ) राजकीय	ब) भौगोलिक
क) सामाजिक	ड) आर्थिक

प्र.2) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

[15]

- अ) इतिहासाच्या व्याख्या
- ब) सामाजिक इतिहास
- क) बखर
- ड) तळटीप
- इ) सूची

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) इतिहासाच्या विविध प्रकारांची सविस्तर माहिती द्या.
- ब) इतिहासाच्या प्राथमिक साधनांची माहिती लिहा.
- क) इतिहासलेखन प्रक्रियेतील विविध टप्प्यांचे वर्णन करा.

त्तेत्तेत्ते